

Odvetvie športového práva je dnes mimoriadne dynamické

V súčasnosti sme svedkami mnohých legislatívnych zmien v odvetí športového práva. Vzhľadom na jeho vysokú interdisciplinárnosť však nie vždy postrehneme aj všetky súvisiace legislatívne zmeny. Jednotlivé pojmy či právne inštitúty si časť odbornej športovej verejnosti stále zamieňa a nie vždy im dostatočne rozumie. Vzhľadom na pomerne krátke časové obdobie ich účinnosti ešte ani aplikačná prax neprijala k mnohým sporným skutočnostiam jednotný výklad, o absentujúcej judikatúre ani nehovoriac. Aj keď je nosným predpisom toľko spomínaný zákon o športe, prijímajú sa aj úplne nové právne predpisy. Len nedávno bol napríklad prijatý zákon o fonde na podporu športu či zákon o príspevku za zásluhy v oblasti športu.

Množstvo nových právnych inštitútov, zmien a úprav

Len poslednými dvoma novelami zákona

o športe bolo prijatých viacero zmien, ktoré je potrebné v jednotlivých športových organizáciách implementovať. Tieto zmeny sa pritom týkajú rôznych subjektov od národného športového zväzu cez kluby až po samotných športových odborníkov.

Medzi dôležité zmeny s účinnosťou od 15. 10. 2020 patria napríklad:

– v zmysle zákona č. 177/2018 Z. z. o byrokracii došlo k zníženiu administratívnej záťaže pri zmluve o sponzorstve, keď bola vypustená povinnosť, v zmysle ktorej bol jednou z povinných príloh zmluvy aj výpis športovej organizácie ako sponzorovaného z informačného systému športu.

– sprísnil sa podmienky pre výkon športových odborníkov, s výrazným možným dopadom aj na samotnú športovú organizáciu, keďže príslušné ustanovenia zákona o športe sa doplnili tak, že športová organizácia stráca spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov, ak nezabezpečí vykonávanie športových činností bezúhonným športovým odborníkom.

Medzi dôležité zmeny s účinnosťou od 1. 1. 2020 patria napríklad:

– športoví odborníci – podnikatelia, ktorí sa rozhodnú vykonávať športovú činnosť ako podnikanie, už budú musieť žiadať o zápis na podnikanie príslušné jednotné kontaktné miesto na okresnom úrade, ktoré následne tieto skutočnosti

oznámi príslušnému ministerstvu (to sa týka aj pozastavenia podnikania, prípadne ukončenia podnikania).

– sprísňujú sa podmienky pre bezúhonnosť všetkých športových odborníkov, na základe čoho sa za bezúhonného nebude považovať osoba, ktorá bol právoplatne odsúdená za zločin (úmyselný trestný čin s hornou hranicou trestnej sadzby vyššou ako päť rokov).

– pre športové organizácie bola zavedená povinnosť zabezpečiť vo svojej pôsobnosti vzdelávanie v oblasti boja proti dopingu (zákon nepredpisuje formu, môže ísť napríklad aj o zabezpečenie brožúr, či elektronického vzdelávania).

– pokiaľ zo zmluvy s poskytovateľom nebude vyplývať opak, národné športové zväzy už nebudú mať povinnosť zriaďiť samostatný bankový účet na príjem prostriedkov uznanému športu, a tento príspevok, ako aj ďalšie verejné prostriedky, budú môcť prijímať na jeden samostatný bankový účet.

– športové kluby ako prijímateľa príspevku na mládež do 23 rokov (15 % z príspevku uznanému športu obdržaného SSTZ) už nebudú mať povinnosť zverejňovať použitie týchto prostriedkov, povinnosť prechádza na národný športový zväz, ktorý príspevok poskytol (teda v prípade stolného tenisu SSTZ).

Nahradia súčasný komplikovaný systém podpory voľnočasové poukazy?

Dnes už existuje pomerne veľké množstvo rôznych príspevkov a inštitútov na podporu športu, najmä mládeže, čo však paradoxne môže viaceré kluby odradiť, najmä s poukazom na dodatočnú administratívnu, finančnú a najmä personálnu záťaž (absencia odborného personálneho aparátu, ktorý by sa v kluboch takejto agende naplno venoval). Aj z tohto pohľadu bude preto zaujímavé, do akej miery sa s týmito

záťažami pre kluby vysporiada vo svojom programovom vyhlásení nová vláda SR. A to najmä vzhľadom na to, že nominantom na čele príslušného ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ako aj štátnym tajomníkom zastrešujúcim oblasť športu, je zástupca strany SaS. Tá sa vo svojom volebnom programe pomerne podrobne venovala aj oblasti športu. Jednou zo skutočností, ktoré budú kluby zaujímať z hľadiska pohľadu financovania, je návrh tejto strany na zavedenie voľnočasových poukazov, ktoré by mali do určitej miery zjednodušiť pomerne roztrieštený a komplikovaný systém rôznych príspevkov a dávok na podporu športových aktivít (vzdelávací poukaz, centrá voľného času, športový poukaz, príspevok na športovú činnosť dieťaťa, atď.). Voľnočasový poukaz by mal byť viazaný výlučne na školskú dochádzku dieťaťa, plánujú sa z neho financovať všetky voľnočasové aktivity dieťaťa, pričom sa navrhuje, že časť hodnoty poukazu sa odvedie priamo aj na účet príslušného národného športového zväzu. Keďže v programe je uvedená navrhovaná hodnota vo výške 3,5-násobku mesačného životného minima (v súčasnosti 735,70 €), nepochybujeme, že takáto suma by bola pre kluby viac ako zaujímavá. Voľnočasový poukaz by rodič pripísal športovému klubu prostredníctvom jednoduchej aplikácie, čím by došlo k zvýšenej konkurencii jednotlivých voľnočasových aktivít navzájom a vytvoreniu verejného tlaku na kontrolu aktivít zo strany milióna rodičov.

Zákon o príspevku za zásluhy sa týka aj stolných tenistov

Dňa 1. januára 2020 nadobudol účinnosť zákon č. 228/2019 Z. z. o príspevku za zásluhy v oblasti športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon

upravuje poskytovanie príspevku za zásluhy v oblasti športu (ďalej len „príspevok za zásluhy“) ako finančné ocenenie štátnych občanov Slovenskej republiky, ktorí ako športoví reprezentanti Československej republiky (ČSR), Československej socialistickej republiky (ČSSR), Česko-slovenskej federatívnej republiky, resp. Českej a Slovenskej Federatívnej republiky (ČSFR) alebo Slovenskej republiky (SR) v období od 28. októbra 1918 získali na vybranej medzinárodnej súťaži medailové ocenenie.

Motivačný faktor pre mladé generácie

V zmysle dôvodovej správy k tomuto zákonu je účelom zákona odmeniť mimoriadne výkony športovcov, ktorí sa významnou mierou zaslúžili mimoriadnymi športovými úspechmi na významných medzinárodných športových podujatiach o propagáciu a dobré meno Slovenskej republiky v zahraničí. Takáto právna úprava má pritom aj do budúcnosti motivovať ďalších športovcov v snahe dosiahnuť mimoriadne výsledky a mohla by tak prispieť aj k masovejším rozšíreniu športu mládeže. Zároveň je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, že pri vrcholovom športovcovi dochádza v priebehu jeho športovej kariéry v dôsledku vysokej záťaže oveľa skôr k nadmernému opotrebovaniu organizmu, ako je tomu pri bežnej populácii. V dôsledku času stráveného tréningom a prípravou na športové podujatia má vrcholový športovec sťažené podmienky pre možnosť prípravy na budúce povolanie a aj jeho uplatnenie po skončení športovej kariéry je významným spôsobom sťažené.

Ktorých súťaží a umiestnení sa predpis týka?

V zmysle § 2 citovaného zákona vybranými medzinárodnými súťažami na účely tohto zákona sú: letné a zimné olympijské hry organizované MOV, letné a zimné paralympijské hry organizované MOV, šachová olympiáda organizovaná Medzinárodnou šachovou federáciou či letné a zimné deaflympijské hry organizované medzinárodným výborom športu pre nepočujúcich. Medailovým ocenením sa pritom rozumie zlatá, strieborná a bronzová medaila na týchto medzinárodných športových podujatiach.

Žiadateľ musí spĺňať viacero podmienok

Nárok na príspevok vzniká fyzickej osobe, ktorá je štátnym občanom SR a príslušnú medailu získala po 31. decembri 1992 a v čase jej získania bola štátnym občanom SR (resp. do 31. 12. 1992 bola štátnym ob-

čanom ČSR, ČSSR, resp. do 31. 12. 1992 v čase jej získania bola štátnym občanom ČSR, ČSSR, ČSFR a k 31. 12. 1992 nebola štátnym občanom SR, ale do 31. 12. 1993 si štátne občianstvo SR zvolila), dovŕšila vek 35 rokov, je bezúhonná, získala medailové umiestnenie ako športový reprezentant ČSR, ČSSR, ČSFR alebo SR, ktoré jej nebolo odňaté príslušnou medzinárodnou federáciou, nebola opakovane sankcionovaná za porušenie zákazu užívania a držania liekov, liečiv a iných chemických látok uvedených v zoznamoch medzinárodných antidopingových organizácií alebo medzinárodných športových zväzov, ako sú zakázané dopingové látky, a uplatnila si nárok na príspevok spôsobom ustanoveným citovaným zákonom. Doposiaľ bol príspevok reprezentantov upravený zákonom č. 112/2015 Z. z. o príspevku športovému reprezentantovi. Tento zákon sa po prijatí zákona o príspevku za zásluhy neruší, z jeho pôsobnosti však boli vyňatí práve olympionici, deaflympionici a paralympionici. Preto aj z prostredia stolného tenisu budú o tento príspevok žiadať spomínané skupiny športovcov. Niektorí deaflympionici a paralympionici už medaily majú, v prípade olympijských hier v Tokiu v roku 2021 by z tohto hľadiska do úvahy pripadal aj slovenský najúspešnejší pár v zmiešanej štvorhre.

Výška mesačného príspevku

O nároku na príspevok rozhoduje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. V prípade, že oprávnená osoba dosiahla viacero medailových ocenení, vzniká jej nárok len na jeden príspevok za zásluhy, a to v sume prislúchajúcej najvyššiemu medailovému oceneniu. Výška príspevku sa určuje z priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za uplynulý kalendárny rok, pričom výška vyplácaného príspevku predstavuje v prípade zlatej medaily 1-násobok, v prípade striebra 0,75-násobok a pri zisku bronzu 0,6-násobok. Príspevok sa poskytuje mesačne v termíne určenom ministerstvom. Podmienky náležitostí žiadosti ako aj spôsob konania o príspevok bližšie upravuje citovaný predpis.

Jednorazový príspevok aj za medaily mimo olympiád

Zavádza sa aj inštitút jednorazového príspevku za zásluhy v oblasti športu. Ten čiastočne zvoľňuje okruh oprávnených fyzických osôb (zisk medailí športovými reprezentantami) a vymedzuje okruh športových podujatí na zisk zlata, striebra a bronzu takto: *Hry priateľstva (Družba, 1984)*, pričom výška jednorazového príspevku je 10 000 €.

SZČO či pracovná zmluva?

Kontroverzná téma

V odbornej verejnosti je stále mimoriadne diskutovanou a kontroverzne vnímanou témou aj novela zákona o športe č. 6/2020 s účinnosťou od 1. februára 2020. V zmysle dôvodovej správy k tejto novele bolo účelom tejto novely zavedenie možnosti pre športovcov vybrať si slobodne, či profesionálny športovec chce vykonávať svoju činnosť pre klub v pozícii závislej práce alebo samostatne zárobkovo činné osoby. Aktuálne v podmienkach pandémie a následkov s tým spojených je táto téma diskutovanejšia o to viac, že právna ochrana profesionálneho športovca v pozícii závislej práce a SZČO je diametrálne odlišná.

Súčasnú znenie zákona

Podľa súčasného právneho stavu § 4, ods. 3 zákona o športe ustanovuje, že:

Profesionálny športovec vykonáva šport:

a) na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu alebo inej zmluvy, ak vykonáva šport pre športovú organizáciu ako samostatne zárobkovo činná osoba podľa písmena c),

b) na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu podľa osobitného predpisu v rezortnom športovom stredisku,

c) ako samostatne zárobkovo činná osoba.

Súčasnú ustanovenie § 46, ods. 10 zákona o športe s účinnosťou od 1. 1. 2020 znie takto: *Zmluvný vzťah športovca a športovej organizácie založený inou zmluvou, ak športovec vykonáva šport pre športovú organizáciu ako samostatne zárobkovo činná osoba, a to aj spôsobom, ktorý spĺňa znaky závislej práce, sa považuje za obchodnoprávny vzťah.*

Bol podaný podnet na preskúmanie zákonnosti

V tejto súvislosti treba poukázať tiež na skutočnosť, že napríklad jedna zo športových platforiem v súvislosti s touto novelou zákona o športe už 20. 3. 2020 doručila na Generálnu prokuratúru SR podnet na podanie návrhu generálneho prokurátora SR podľa článku 125, ods. 1, písm. a) zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky na vyslovenie nesúladu ustanovení novely zákona o športe č. 6/2020 Z. z. s ústavou, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

● text: Daniel Fink, foto: archív autora